

COMISIA
EUROPEANĂ

Strasbourg, 20.11.2012
COM(2012) 669 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Regândirea educației: investiții în competențe pentru rezultate socio-economice mai
bune**

{SWD(2012) 371 final}

{SWD(2012) 372 final}

{SWD(2012) 373 final}

{SWD(2012) 374 final}

{SWD(2012) 375 final}

{SWD(2012) 376 final}

{SWD(2012) 377 final}

1. EDUCAȚIA ȘI COMPETENȚELE – UN ACTIV STRATEGIC PENTRU CREȘTEREA ECONOMICĂ

Investițiile în educație și formarea profesională pentru dezvoltarea competențelor sunt esențiale pentru a stimula creșterea economică și competitivitatea: competențele determină capacitatea Europei de a crește productivitatea. Pe termen lung, competențele pot stimula inovarea și creșterea economică, pot da valoare adăugată producției în cadrul lanțului valoric, pot stimula concentrarea de competențe de un nivel mai înalt în UE și pot șlefui viitoarea piață a forței de muncă. Creșterea masivă a ofertei mondiale de persoane cu un nivel înalt de calificare din ultimul deceniu pune Europa la încercare. S-a încheiat perioada în care concurența provenea în special din țări care puteau oferi numai forță de muncă cu un nivel scăzut de calificare. Au crescut calitatea educației și oferta de competențe peste tot în lume, iar Europa trebuie să facă față acestei situații.

Sistemele europene de educație și de formare profesională nu reușesc în continuare să ofere competențele adecvate necesare capacității de inserție profesională și nu lucrează în mod corespunzător cu mediul de afaceri sau angajatorii pentru a aduce procesul de învățare mai aproape de realitatea mediului de lucru. Această inadecvare a competențelor reprezintă o preocupare din ce în ce mai importantă pentru competitivitatea industriei europene¹.

În ciuda progreselor înregistrate în ultimii cinci ani în privința ratei de absolvire a învățământului superior, vor fi necesare eforturi susținute pentru a atinge obiectivul principal de 40% de tineri care au absolvit un ciclu de învățământ superior.

În pofida unei îmbunătățiri semnificative înregistrate în ultimii cinci ani, părăsirea timpurie a școlii rămâne la niveluri inacceptabile în prea multe state membre, cum ar fi Spania cu 26,5% și Portugalia cu 23,2%. Sunt în continuare necesare acțiuni specifice pentru a reduce nivelul părăsirii timpurii a școlii prin intermediul unor strategii cuprinzătoare, bazate pe elemente concrete, astfel cum s-a solicitat în recomandarea Consiliului recent adoptată.

Se înregistrează rezultate slabe și în alte domenii: 73 de milioane de adulți au numai un nivel scăzut de educație; aproape 20% dintre tinerii în vârstă de 15 ani nu dispun de suficiente competențe de citire; iar participarea la programele de învățare pe tot parcursul vieții este de numai 8,9%.

Până în 2020, 20% de noi locuri de muncă vor necesita competențe la un nivel mai ridicat. Educația trebuie să ridice atât standardele cât și nivelurile de reușită pentru îndeplinirea acestei cerințe, precum și să încurajeze competențele transversale necesare pentru a se asigura că tinerii sunt în măsură să devină liber întreprinzători și să se adapteze la schimbările inevitabile, din ce în ce mai numeroase, de pe piața muncii pe parcursul carierei lor.

Misiunea extinsă a educației și a formării profesionale include obiective precum cetățenia activă, dezvoltarea personală și bunăstarea. Toate acestea merg mână în mână cu necesitatea ameliorării competențelor necesare capacității de inserție profesională, în contextul unei creșteri economice slabe și al reducerii forței de muncă din cauza îmbătrânirii populației. În același timp, provocările cele mai presante pentru statele membre sunt abordarea necesităților economiei și concentrarea pe soluții pentru rezolvarea problemei creșterii rapide a ratei

¹ Actualizare a comunicării privind politica industrială, COM (2012) 582

șomajului în rândul tinerilor. În prezenta comunicare, se pune accentul pe dobândirea competențelor adecvate necesare capacității de inserție profesională, pe sporirea eficienței și a incluziunii în cadrul instituțiilor de educație și formare profesională și pe colaborarea cu toate părțile interesate relevante.

Amploarea și ritmul reformelor trebuie să fie calibrate astfel încât competențe de înaltă calitate să poată susține atât creșterea economică cât și crearea de locuri de muncă. Comisia identifică în prezenta comunicare un număr limitat de priorități strategice pe care statele membre trebuie să le abordeze, pe lângă noile acțiuni ale UE pentru amplificarea eforturilor la nivel național. Prioritățile reflectă recomandările specifice fiecărei țări², pe care Comisia le-a făcut unui număr de state membre și vin să sprijine analiza anuală a creșterii 2012³.

Dintre acestea, se acordă o atenție deosebită combaterii șomajului în rândul tinerilor. Prezenta comunicare se referă la patru domenii esențiale în această privință, domenii în care statele membre ar trebui să își intensifice eforturile.

- Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic de nivel mondial în vederea creșterii calității competențelor profesionale
- Promovarea formării la locul de muncă, inclusiv prin stagii, programe de ucenicie și modele de învățământ în alternanță de calitate pentru a sprijini trecerea de la învățare la experiența la locul de muncă
- Promovarea parteneriatelor între instituții publice și private (pentru a asigura că sunt oferite programe de învățământ și competențe adecvate)
- Promovarea mobilității prin programul propus Erasmus pentru toți⁴

Aceste chestiuni sunt relevante în mod direct pentru pachetul de măsuri privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, pe care Comisia urmează să îl prezente până la sfârșitul anului 2012. Pachetul de măsuri pentru tineret va propune noi instrumente de abordare a problemei șomajului în rândul tinerilor și va facilita trecerea de la școală la locul de muncă.

Pentru a susține liniile directoare indicate, prezenta comunicare este însoțită de: **fișe de țară ce prezintă pe scurt performanța și reformele la nivel de politici** ale statelor membre în domenii cheie vizate de prezenta comunicare; **prima ediție a Monitorului educației și formării**, care oferă o imagine asupra ofertei actuale de competențe și asupra progreselor înregistrate în vederea atingerii obiectivelor principale ale strategiei Europa 2020; și alte cinci **documente de lucru ale serviciilor Comisiei, care prezintă inițiative și bune practici**.

2. PROVOCĂRI ÎN STATELE MEMBRE, CARE TREBUIE SĂ FIE ABORDATE ÎN CADRUL SEMESTRULUI EUROPEAN

2.1. Dezvoltarea competențelor pentru secolul XXI

Competențe transversale și fundamentale

Eforturile trebuie să se concentreze pe dezvoltarea competențelor transversale ...

² http://ec.europa.eu/europe2020/index_ro.htm

³ Analiza anuală a creșterii, COM (2011) 815

⁴ Erasmus pentru toți este programul propus de UE pentru educație, formare profesională, tineret și sport, prezentat de Comisia Europeană pe 23 noiembrie 2011

Economiile moderne, bazate pe cunoaștere, impun ca oamenii să aibă competențe mai relevante și la un nivel mai ridicat. Previziunile Cedefop arată că va crește ponderea locurilor de muncă din UE care necesită calificări de nivel terțiar de la 29% în 2010 la 34% în 2020, în timp ce ponderea locurilor de muncă pentru care este necesar un nivel redus de calificare va scădea de la 23% la 18% în același interval de timp. Competențele transversale, precum capacitatea de a gândi critic, de a lua inițiativa, de a rezolva probleme și de a colabora, vor pregăti indivizii pentru carierele profesionale din prezent, care sunt din ce în ce mai variate și mai imprevizibile.

... în special a competențelor antreprenoriale ...

Ar trebui să se acorde cu precădere atenție dezvoltării competențelor antreprenoriale⁵, deoarece acestea contribuie nu numai la înființarea de noi întreprinderi, ci și la sporirea capacității de inserție profesională a tinerilor. Cu toate acestea, la nivel național, doar șase state membre au o strategie specifică privind educația antreprenorială⁶. Pentru a răspunde acestei situații, Comisia va publica în 2013 orientări privind politicile în domeniu pentru a sprijini îmbunătățirea calității și prevalența educației antreprenoriale în UE. Statele membre ar trebui să încurajeze competențele antreprenoriale prin modalități noi și creative de predare și învățare începând din școala primară, iar începând din învățământul secundar până la cel superior ar trebui să se pună accent pe posibilitatea înființării unei întreprinderi ca viitoare carieră. Experiența din viața reală, prin învățarea bazată pe probleme și prin legături cu întreprinderile, ar trebui să fie integrată în toate disciplinele și adaptată la toate nivelurile de învățământ. Toți tinerii ar trebui să beneficieze de cel puțin o experiență antreprenorială practică înainte de încheierea ciclului obligatoriu de învățământ. Măsurarea impactului acestei activități este importantă, și, pentru a veni în sprijinul statelor membre, Comisia va identifica instrumente pentru a evalua evoluția și pentru a demonstra dobândirea competențelor antreprenoriale. La nivelul instituțiilor individuale, progresele vor fi stimulate printr-un cadru de autoevaluare, efectuat în comun cu OCDE, pentru a ghida și accelera dezvoltarea instituțiilor de educație antreprenorială, la toate nivelurile, inclusiv în școli și instituții de învățământ profesional și tehnic (VET).

... în timp ce cererea de competențe din domeniile STIM este încă ridicată

Materiile exacte sunt, de asemenea, importante. Cererea de forță de muncă calificată în sectoarele cu utilizare intensivă a tehnologiei și cercetării este și va rămâne la un nivel ridicat, cu impact asupra cererii de competențe din domeniile științe, tehnologie, inginerie și matematică (STIM). În prezent, trebuie depuse eforturi mai mari pentru a evidenția STIM ca domeniu prioritar al educației și pentru a spori implicarea la toate nivelurile. Deși provocările generale sunt bine cunoscute, cum ar fi necesitatea de a le face mai atractive pentru femei, este de asemenea important ca de acum înainte să se mărească gradul de înțelegere a diferitelor cariere urmate de absolvenții de STIM.

... dar primul pas trebuie să fie dobândirea competențelor fundamentale sau de bază de către toată lumea ...

⁵ Pentru a avea o imagine de ansamblu asupra competențelor antreprenoriale, a se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind evaluarea competențelor-cheie

⁶ *Entrepreneurship Education at School in Europe – National Strategies, Curricula and Learning Outcomes* (Educația antreprenorială la școală în Europa – Strategii naționale, programe de învățământ și rezultate ale învățării) (Eurydice 2012)

Competențele de citire și scriere, cele numerice, competențele elementare de matematică și științe sunt bazele-cheie pentru învățarea ulterioară, astfel cum au fost prezentate în Monitorul educației și formării 2012, ce însoțește prezenta comunicare, și reprezintă o cale de acces către ocuparea forței de muncă și incluziunea socială. Cu toate acestea, aceste competențe sunt redefinite, iar însăși esența lor este modificată, în cadrul actualei revoluții digitale, pe măsură ce apar noi forme de lectură și scriere și diverse surse de informații.

În întreaga UE, reformele au permis simplificarea programelor de învățământ. Acestea au introdus teste naționale standardizate; au pus bazele unei infrastructuri de centre pedagogice pentru dobândirea competențelor de citire și scriere, de matematică și de științe; au creat rețele ale cadrelor didactice și au introdus dezvoltarea profesională continuă; și au intensificat eforturile de îmbunătățire a competențelor digitale și în domeniul mass-media. Cu toate acestea, nivelul este în continuare scăzut și trebuie neapărat abordate rezultatele slabe. Aproximativ 20% dintre adolescenții în vârstă de 15 ani din Europa nu au dobândit competențe de bază, în timp ce în cinci țări se înregistrează o rată de peste 25% de tineri cu nivel scăzut al competențelor de citire la aceeași vârstă. Statele membre trebuie să introducă noi reforme sistemice pentru a consolida depistarea timpurie și intervenția în cazul dificultăților de învățare și pentru a înlocui repetarea sau gruparea în funcție de abilități cu acordarea de mai mult sprijin pentru învățare.

Aceste eforturi depuse în perioada de școlarizare obligatorie trebuie să fie precedate de servicii de înaltă calitate, accesibile și la un preț rezonabil de educație și îngrijire a copiilor preșcolari. Acestea ar trebui completate cu programe vizând dobândirea competențelor de citire și scriere și a celor numerice de către familie, precum și cu programe de înaltă calitate privind competențele de bază pentru adulți, în special prin intermediul formării la locul de muncă. Sunt necesare eforturi pentru creșterea nivelurilor actuale alarmant de scăzute de participare la programe de învățare pentru adulți în majoritatea statelor membre⁷ și este nevoie de noi politici bazate pe elemente concrete pornind de la rezultatele studiului PIAAC⁸. Rata medie de participare a adulților la învățarea pe tot parcursul vieții în UE este de 8,9%. În șapte state membre aceasta este de 5% sau mai puțin.

... în timp ce învățarea limbilor străine este importantă pe piața forței de muncă și necesită o atenție deosebită

Într-o lume a schimburilor internaționale, capacitatea de a vorbi limbi străine reprezintă un factor de competitivitate. Limbile străine sunt din ce în ce mai importante pentru a crește nivelurile de ocupare a forței de muncă⁹ și mobilitatea tinerilor, iar competențele lingvistice slabe reprezintă un obstacol major în calea liberei circulații a lucrătorilor. De asemenea, întreprinderile solicită personalului să dispună de competențe lingvistice necesare pentru a lucra pe piața mondială.

După cum se prezintă în detaliu în documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind limbile străine, primul studiu european privind competențele lingvistice¹⁰ arată că, în ciuda investițiilor realizate în multe țări, sistemele de educație din mai multe state membre nu sunt

⁷ A se vedea Monitorul educației și formării 2012

⁸ PIAAC – Programul de evaluare internațională a competențelor adulților: pentru mai multe informații, a se vedea http://ec.europa.eu/education/literacy/resources/statistics/more-info/index_en.htm

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0027:01:RO:HTML>

¹⁰ <http://ec.europa.eu/languages/eslc/index.html>

încă destul de eficiente¹¹ pentru a face față acestor provocări. În Franța, numai 14% din numărul total de elevi ating nivelul de utilizator independent al unei limbi străine la finalul ciclului de învățământ secundar inferior, iar în Regatul Unit de doar 9%. Statele membre trebuie să pună în aplicare reforme mai rapide, pe baza metodologiilor și tehnologiilor noi de predare atât a primei limbi străine cât și a celei de-a doua, în vederea atingerii obiectivului definit de șefii de state de „limba maternă plus două limbi străine”¹².

Competențe profesionale

Îmbunătățirea calității competențelor profesionale se bazează pe dezvoltarea sistemelor VET de nivel mondial ...

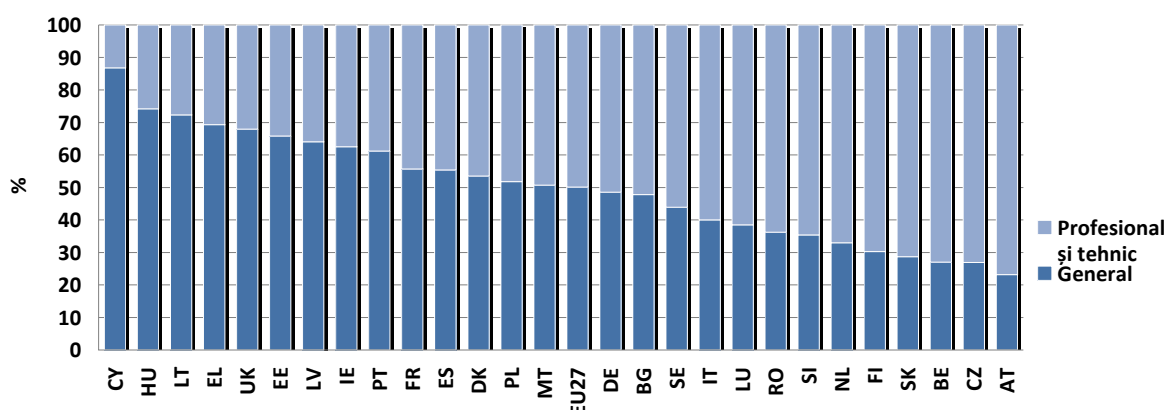
Sporirea nivelului de competențe transversale și de bază nu va fi suficientă pentru a genera creștere și competitivitate, iar distanța dintre mediul educațional și locul de muncă este încă prea mare. Investițiile cu obiective precise în VET, și anume formarea inițială și continuă, sunt vitale pentru inovare, creștere și competitivitate. Valoarea VET, în special a sistemelor de formare profesională în alternanță, pentru a facilita ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, este acum pe deplin recunoscută.

Unele țări europene au deja sisteme de VET de nivel mondial (Germania, Austria, Danemarca, Țările de Jos), cu mecanisme integrate pentru a se adapta la necesitățile actuale și viitoare de competențe astfel încât formarea să fie într-o mai mare măsură dictată de cerere. Acestea raportează mai puține probleme privind inadecvarea competențelor și înregistrează rate de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor mai bune. În aceste țări formarea în cadrul VET se caracterizează prin sisteme de învățământ în alternanță, care includ o proporție ridicată de formare la locul de muncă. Multe alte țări, de regulă din sudul Europei, sunt în urmă în ceea ce privește participarea la astfel de programe, calitatea, rezultatele și atractivitatea acestora. Figura 1 ilustrează diferența între țări în privința nivelului de participare la VET și la învățământul general la nivelul secundar superior. Aceste diferențe sunt determinate de tradițiile și percepțiile socio-culturale, de structurile diverse ale sistemelor de educație și formare profesională și ale economiei și pieței muncii, de reformele întreprinse, de gradul de implicare a partenerilor sociali, precum și de perspectivele de angajare ale absolvenților VET și de preferințele personale.

Figura 1 – Repartizarea studenților din învățământul secundar superior (ISCED 3) în funcție de orientarea programului (general sau profesional și tehnic). %. (2010)

¹¹ A se vedea Monitorul educației și formării 2012

¹² Consiliul European de la Barcelona, martie 2002

Sursa: Baza de date Eurostat¹³, colecția de date a UOE

Formarea la locul de muncă, în special programele de ucenicie și alte modele de formare profesională în alternanță, contribuie la facilitarea trecerii de la învățare la experiența la locul de muncă. Aceste programe necesită un cadru de reglementare clar, roluri clar definite pentru actorii implicați și trebuie să fie parte integrantă a întregului sistem de învățământ. Abordarea care stă la baza sistemului de formare profesională în alternanță – învățare în clasă asociată cu experiența directă la locul de muncă - are un important rol potențial la nivel terțiar.

În vederea obținerii excelenței în VET, programele de învățământ trebuie să fie reînnoite în mod sistematic, predarea trebuie să fie modernizată în mod constant, iar întreprinderile, în special IMM-urile, trebuie să fie implicate în mod activ, după cum s-a subliniat în documentul de lucru anexat al serviciilor Comisiei. VET trebuie să fie în măsură să reacționeze la cererea de competențe profesionale avansate, adaptate la contextul economic regional. De asemenea, acesta trebuie să fie o ușă deschisă pentru cei care doresc să aibă acces la învățământul superior, precum și pentru persoanele care trebuie să reia procesul de învățare pentru ameliorarea sau actualizarea competențelor.

... care pot contribui în mod considerabil la reducerea deficitului de personal calificat ...

Sistemele de VET pot și trebuie să joace un rol esențial în abordarea lipsei de personal calificat, în special pentru sectoarele cu potențial de creștere, precum TIC, asistență socială și medicală, tehnologii cu emisii reduse de carbon, servicii personalizate, servicii pentru întreprinderi, economia maritimă¹⁴ și sectoarele ecologice, sau pentru cele aflate în curs de transformare majoră, care necesită forță de muncă mai bine calificată. Investițiile cu obiective precise în VET vizând abordarea lipsei de personal calificat pot sprijini creșterea în aceste sectoare. Aceste sectoare ar trebui, de asemenea, încurajate să utilizeze instrumentele europene existente pentru calificări (CEC), credite (ECVET) și asigurarea calității (EQAVET) pentru a facilita mobilitatea unei forțe de muncă calificate.

¹³ Pentru date specifice pentru fiecare țară, a se vedea site-ul internet al Eurostat

¹⁴ „Creșterea albastră”: oportunități pentru o creștere sustenabilă în domeniul marin și maritim, COM (2012) 494

... printr-o cooperare mai aprofundată la nivel european

Formarea profesională la locul de muncă, precum programele de învățământ în alternanță, ar trebui să constituie un pilon central al sistemelor de învățământ profesional și tehnic în Europa, cu scopul de a reduce șomajul în rândul tinerilor, de a facilita trecerea de la învățare la experiența la locul de muncă și de a răspunde nevoilor de competențe de pe piața muncii. Pentru a obține acest rezultat, reuniunea miniștrilor educației din UE de la Berlin din decembrie 2012 va reprezenta primul pas spre noi niveluri de cooperare în domeniul învățământului profesional și tehnic. Miniștrii vor semna un memorandum care va enunța ambițiile lor în privința VET din întreaga Europă: atractivitatea și calitatea învățământului profesional și tehnic ar trebui să fie sporite; cursurile educaționale trebuie să conducă la niveluri superioare de învățământ; partenerii sociali și alte părți interesate relevante trebuie să fie implicate în mod activ în dezvoltarea și punerea în aplicare a acestui tip de învățământ; și trebuie introduse măsuri privind creșterea mobilității. Pentru a sprijini această cooperare, Comisia va pune bazele unei noi alianțe a programelor de ucenicie la nivelul UE, care să ducă mai departe această viziune, reunind state membre și o gamă largă de părți interesate, astfel încât acestea să învețe unele de la altele și să ia măsuri la nivel național.

2.2. Stimularea învățării deschise și flexibile

Îmbunătățirea rezultatelor, a evaluării și a recunoașterii învățării

Reușita ar trebui să fie determinată de rezultatele învățării ...

Educația și formarea profesională pot contribui la creșterea economică și la crearea de locuri de muncă numai dacă învățarea este axată pe cunoștințe, aptitudini și competențe care trebuie dobândite de studenți (rezultatele învățării) prin procesul de învățare, mai degrabă decât pe încheierea unui anumit etape sau pe timpul petrecut în școală.

Deși abordarea bazată pe rezultatele învățării reprezintă deja baza Cadrului european al calificărilor și a cadrelor naționale ale calificărilor, această reorientare fundamentală nu se reflectă încă în totalitate în procesul de predare și evaluare. Instituțiile la toate nivelurile de educație și formare profesională trebuie încă să se adapteze pentru a crește relevanța și calitatea contribuției lor pentru studenți și pentru piața muncii în materie de studii, să extindă accesul și să faciliteze trecerea între diferite cursuri educaționale.

... iar capacitatea de evaluare trebuie să fie mai bine valorificată

Ceea ce este evaluat poate adesea determina ce este important și ce se predă. Cu toate că multe state membre au modificat programele de învățământ, modernizarea evaluării rămâne în continuare o provocare pentru a sprijini procesul de învățare. După cum s-a subliniat în documentul de lucru anexat al serviciilor Comisiei privind evaluarea competențelor-cheie, capacitatea de evaluare trebuie să fie valorificată prin definirea competențelor în termeni de rezultate ale învățării și prin extinderea domeniului de aplicare al testelor și al examenelor pentru a include aceste rezultate. De asemenea, trebuie utilizată pe scară mai largă evaluarea pentru scopuri de formare pentru a sprijini dobândirea competențelor de către elevi în viața de zi cu zi. În acest context, trebuie explorat pe deplin potențialul noilor tehnologii de a contribui la găsirea de modalități de evaluare a competențelor-cheie.

În afara școlii, persoanele ar trebui de asemenea să poată beneficia de evaluarea, validarea și recunoașterea competențelor lor, furnizând un profil al competențelor potențialilor angajatori. Informații privind calitatea și cantitatea de competențe la nivelul populației vor permite autorităților să identifice mai bine posibile penurii și să se concentreze pe domeniile cu cel mai bun randament al investițiilor. Ar trebui să se continue eforturile de a dezvolta instrumente pentru evaluarea individuală a competențelor, în special în domenii precum rezolvarea problemelor, gândirea critică, colaborarea și inițiativa antreprenorială.

Calificările ar trebui să deschidă cât mai multe uși posibil ...

Un anumit număr de instrumente europene precum Cadrul european al calificărilor (CEC), Europass, Sistemul european de credite transferabile (ECTS și ECVET), Clasificarea europeană a aptitudinilor/competențelor, calificărilor și ocupațiilor (ESCO) și cadre pentru asigurarea calității, au fost puse în aplicare în ultimii zece ani pentru a sprijini mobilitatea cursanților și a lucrătorilor. Aceste instrumente îmbunătățesc transparența, de exemplu posibilitatea de a compara calificări între țări (CEC) și de a transfera credite (ECTS).

Aceste instrumente nu au fost elaborate separat unele de altele; cu toate acestea, este nevoie de o mai mare coerență în cazul în care diferitele instrumente și servicii - inclusiv transparența și recunoașterea calificărilor, validarea învățării non-formale și informale și orientarea pe tot parcursul vieții – sunt oferite în mod coordonat. Aceasta va contribui la o veritabilă mobilitate europeană, situație în care cunoștințele, aptitudinile și competențele unei persoane vor putea fi clar înțelese și rapid recunoscute. Crearea unui spațiu european al competențelor și al calificărilor va sprijini această dinamică vizând asigurarea transparenței și a recunoașterii calificărilor academice la nivel transfrontalier, dobândite în cadrul învățământului profesional și tehnic și al învățământului superior.

... iar recunoașterea titlurilor academice poate fi un deschizător de drumuri

Recunoașterea calificărilor din învățământul superior precum și a celor care permit accesul la învățământul superior se află pe agenda politică europeană de ceva timp. Mobilitatea universitară este în creștere constantă ca urmare a evoluției structurilor sistemelor de învățământ superior, iar această internaționalizare este completată de o acțiune vizând promovarea UE ca destinație pentru studii și cercetare¹⁵. Cu toate acestea, pentru ca UE să devină mai atractivă pentru studenți și cercetători, este nevoie de o ameliorare a abordărilor privind recunoașterea, precum și de o aplicare mai sistematică și mai coordonată a sistemului european de credite transferabile (ECTS) și de îmbunătățiri în procesul de aplicare și evaluare a rezultatelor învățării. În plus, aceasta va contribui la spațiul european al competențelor și calificărilor.

Evoluția continuă a procesului de la Bologna are o contribuție importantă la promovarea recunoașterii transparenței și a recunoașterii echitabile a diplomelor din învățământul superior în Europa și dincolo de granițele acesteia. Ca parte a acestui proces și a recentului comunicat de la București, statele și-au luat angajamentul de a îmbunătăți recunoașterea academică a diplomelor. Aceasta include analizarea legislațiilor naționale având în vedere Convenția de la Lisabona privind recunoașterea calificărilor și încurajarea evaluării procedurilor de recunoaștere a instituțiilor pentru asigurarea calității. Un grup pilot de țări testează modalități de obținere a recunoașterii automate a diplomelor universitare comparabile. Obiectivul său

¹⁵ Viitoarea propunere a Comisiei de reformare a Directivelor 2004/114/CE și 2005/71/CE

este de a plasa studenți pe picior de egalitate, indiferent de proveniența diplomei lor universitare, punându-se accent nu pe recunoașterea diplomelor individuale ci pe o abordare bazată pe încredere în sistemul în cadrul căruia diploma a fost acordată.

Exploatarea potențialului TIC și a resurselor educaționale accesibile permanent și gratuit pentru învățare

Revoluția digitală oferă oportunități importante pentru educație ...

Tehnologia oferă posibilități fără precedent pentru îmbunătățirea calității, accesului și a echității în domeniul educației și al formării profesionale. Aceasta este un instrument cheie pentru o învățare mai eficientă și pentru reducerea barierelor în domeniul educației, în special barierele sociale. Persoanele pot învăța oriunde, oricând, urmând parcursuri flexibile și individualizate.

Învățarea digitală și tendințele recente în sfera resurselor educaționale accesibile permanent și gratuit (Open Educational Resources - OER¹⁶) permit schimbări fundamentale în lumea educației, oferta educațională extinzându-se dincolo de formatele și frontierele sale tradiționale. Apar noi moduri de învățare, caracterizate prin personalizare, implicare, utilizarea mijloacelor de comunicare digitale, colaborare, practici bazate pe o abordare de jos în sus, situații în care cursantul sau profesorul este creatorul conținutului didactic, facilitate de creșterea exponențială a OER disponibile pe internet. Europa ar trebui să exploateze potențialul OER mult mai mult decât în prezent. Acest lucru necesită bune competențe informatice, însă unele state membre sunt încă în urmă în această privință, după cum s-a arătat în Monitorului educației și formării 2012, în 9 state membre peste 50% dintre persoanele cu vârsta între 16 și 74 de ani având competențe informatice reduse sau inexistente. În timp ce utilizarea TIC în educația și formarea profesională a fost o prioritate pe agenda politică, nu au fost încă introduse elementele esențiale care să permită integrarea învățării digitale și a OER în toate sectoarele educației și formării profesionale. O strategie coerentă la nivelul UE s-ar putea referi la sfera de aplicare, amploarea și complexitatea provocărilor pentru a sprijini acțiunile statelor membre și ale întregului lanț de părți interesate.

... și este timpul să se extindă utilizarea TIC în procesul de învățare și predare ...

Cercetări recente¹⁷ arată că persistă diferențe în ceea ce privește disponibilitatea instrumentelor și a conținutului educațional bazate pe TIC. Se recomandă adesea efectuarea evaluării folosind TIC, dar rareori se indică modul în care aceasta ar trebui făcută. Pentru învățarea personalizată și flexibilă, utilizarea tehnologiilor ar trebui să fie integrată în practica educațională. Proiectele-pilot pe scară largă în situații reale ar trebui să definească modul, momentul și situația în care TIC pot fi utilizate în mod eficient în abordările pedagogice și în procesul de predare și de evaluare. Transformarea cercetării în practică educațională este cu

¹⁶ Resursele educaționale accesibile permanent și gratuit (Open Educational Resources - OER), astfel cum sunt definite de UNESCO în 2002, sunt „materiale pentru predare, învățare sau cercetare, care se află în domeniul public sau care sunt publicate cu o licență de proprietate intelectuală care permite libera utilizare, adaptarea, și distribuirea acestora”. Educația deschisă (ED) este un concept mai larg, care se referă la practici și moduri de organizare care vizează înlăturarea barierelor din calea accesului la educație. OER sunt o parte a ED, care a primit un impuls puternic prin utilizarea TIC. Pentru informații suplimentare, vă rugăm să consultați site-ul internet al UNESCO privind OER: <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/access-to-knowledge/open-educational-resources>

¹⁷ http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/129RO.pdf

atât mai necesară într-un mediu aflat în schimbare rapidă. Comunitățile de practici [de exemplu eTwinning; comunitățile de cunoaștere și inovare ale Institutului European de Inovare și Tehnologie (IET)] și centrele de excelență bazate pe TIC ar trebui să fie dezvoltate în continuare, precum și transferul mai rapid de cercetare și inovare în practica educațională. Pentru toate acestea, implicarea și colaborarea părților interesate este o condiție a succesului.

... pentru a exploata liber cunoștințele disponibile.

Calitatea educației se bazează pe o combinație de diferite materiale didactice. Pentru aceasta, este nevoie de un acces mai larg la și de utilizarea OER, ce trebuie însoțite de standarde de calitate clare și de mecanisme pentru evaluarea și validarea aptitudinilor și a competențelor astfel dobândite. Instituțiile de învățământ și de formare profesională, care nu au integrat încă OER, ar trebui, de asemenea, să înceapă să coopereze cu furnizori de educație mai avansați din punct de vedere tehnologic pentru a satisface așteptările cursanților născuți în era digitală. Profesori au tendința de a dobândi competențele de predare ce folosesc TIC în cadrul formării inițiale mai degrabă decât în cadrul dezvoltării profesionale; este esențial ca ei să fie bine pregătiți astfel încât să profite de potențialul noilor tehnologii pentru modul în care predau, pentru a-i stimula și a-i implica pe cursanți.

Piața învățământului și a formării este în plină transformare. Există un număr tot mai mare de furnizori de OER necomerciale, în paralel se înregistrează progrese tehnologice cum ar fi accesul liber, utilizarea în comun pe internet de fișiere și software cu sursă deschisă, iar editurile de materiale didactice și întreaga industrie continuă să se adapteze la aceste schimbări. Acestea își revizuiesc deja modelele de afaceri pentru a beneficia de noi oportunități comerciale.

Sprijinirea cadrelor didactice din Europa¹⁸

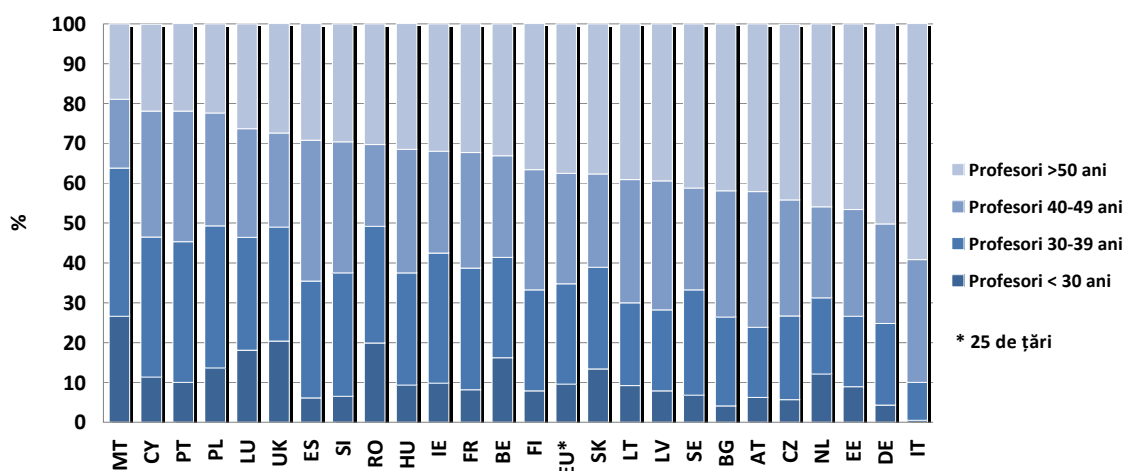
Profesorii se confruntă cu o evoluție rapidă a cerințelor ...

Cadre didactice de înaltă calitate și bine pregătite îi pot ajuta pe cursanți să-și dezvolte competențele de care au nevoie pe o piață globală a muncii bazată pe niveluri tot mai ridicate de competențe, iar datele concrete¹⁹ arată că o primă influență asupra rezultatelor cursanților este exercitată de calitatea procesului de predare și învățare. Cu toate acestea, cadrele didactice se confruntă în prezent cu provocări fără precedent. După cum se prezintă în documentul de lucru anexat al serviciilor Comisiei, cerințele tot mai mari din domeniul învățământului, pensionarea masivă a profesorilor din generația „baby boom” (a se vedea figura 2) și deficitul grav de personal în anumite discipline vor duce la o creștere a cererii de cadre didactice calificate la toate nivelurile și vor necesita acțiuni exhaustive pentru creșterea gradului de atractivitate a profesiei. Acestea ar trebui să includă atât stimulente financiare cât și nefinanciare. Criza și forța de muncă disponibilă în prezent oferă, de asemenea, posibilitatea de a proceda la reînnoirea competențelor în această profesie și de a atrage personal calificat nou.

Figura 2 - Repartizarea după vârstă a profesorilor în învățământ secundar inferior și superior % (2010)

¹⁸ A se vedea definiția din documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind susținerea profesiilor didactice pentru mai bune rezultate ale învățării

¹⁹ A se vedea OCDE, O privire de ansamblu asupra educației 2012

Sursa: Baza de date Eurostat²⁰, colecția de date a UOE

... care necesită un nou set de competențe pentru cadre didactice, formatori de cadre didactice și directori de unități de învățământ ...

Cu toate acestea, sunt necesare strategii însoțite de resurse suficiente, care să acopere atât formarea inițială a cadrelor didactice cât și dezvoltarea profesională pe tot parcursul carierei lor, pentru a recruta, fideliza și forma cadre didactice de înaltă calitate. Statele membre trebuie să stabilească un cadru de competențe sau un profil profesional pentru cadrele didactice, inclusiv formatori în domeniul VET la nivel de formare inițială și continuă. Pentru aceasta, ar trebui clar definit rolul formatorului de cadre didactice luând în considerare criterii bazate pe competențe. Împreună cu măsurile de asigurare a calității, aceasta ar trebui să constituie baza pentru reprojecarea sistemelor de recrutare pentru a atrage și fideliza candidați de calitate pentru procesul de predare.

Recrutarea, pregătirea și fidelizarea personalului potrivit pentru posturi de conducere, la toate nivelurile de învățământ, sunt, de asemenea, importante și necesită investiții suplimentare. Aceste funcții trebuie să se concentreze pe îmbunătățirea procesului de predare și învățare, care rămâne o problemă în multe state membre, din cauza creșterii volumului de muncă administrativă. Instituțiile de formare pentru funcții de conducere sau programele de dezvoltare profesională oferă modele de bune practici.

... și solicită acțiuni ferme pentru susținerea unor noi abordări de predare și învățare ...

Ar trebui îmbunătățită relevanța programelor de învățământ, în special în ceea ce privește VET, pentru locul de muncă printr-o colaborare continuă cu întreprinderile și angajatorii, de exemplu invitând întreprinzători în sala de clasă pentru a stimula procesul de învățare. Sunt necesare reforme ale metodelor de predare și învățare la toate nivelurile, precum și ale programelor de dezvoltare profesională continuă însoțite de resurse suficiente, care ar trebui să includă furnizarea de feedback periodic și sprijin din partea formatorilor de cadre didactice. Cadrele didactice trebuie să dea dovadă de un angajament ferm în privința formării profesionale: în privința utilizării noilor tehnologii; pentru îmbunătățirea capacității de a

²⁰

Pentru date specifice pentru fiecare țară, a se vedea site-ul internet al Eurostat

învăța cum se învață; cum să țină seama de diversitate și incluziune; și pentru a satisface necesitățile persoanelor dezavantajate, precum romii, copiii cu handicap sau cei proveniți din familii de migranți. Obiectivul final al tuturor acestor activități ar trebui să fie ameliorarea rezultatelor învățării.

... și calitatea procesului de predare reprezintă un aspect esențial și în învățământul superior

Dacă eforturile sunt menținute, Uniunii Europene ar putea să-și îndeplinească obiectivul principal de 40% diplome de nivel terțiar. Atât cercetarea²¹ cât și predarea ar trebui susținute prin programe de dezvoltare profesională solidă. Cu toate acestea, procesul de predare este primul care influențează rezultatele studenților, sporește șansele absolvenților de a-și găsi un loc de muncă și promovează imaginea instituțiilor europene de învățământ superior în lumea întreagă. În prezent, numai câteva țări au strategii de promovare a calității în procesul de predare în învățământul superior, inclusiv a formării personalului didactic în privința competențelor pedagogice. Comisia a înființat un grup la nivel înalt privind modernizarea învățământului superior, iar în 2013 acest grup va formula recomandări adresate factorilor de decizie și instituțiilor de învățământ superior privind mijloacele de promovare a calității în procesul de predare și învățare.

2.3. Promovarea colaborării

Finanțarea educației

Investițiile în educație și formare profesională sunt esențiale pentru sporirea productivității și a creșterii economice; acest subiect preocupă pe toată lumea ...

În ciuda unor clare rezultate pozitive pe termen mediu și lung pentru educație, criza economică și nevoia de consolidare fiscală asociată acesteia au determinat multe statele membre să reducă investițiile în educație și formare profesională. Începând cu anul școlar 2009/2010 și în special din a doua jumătate a anului 2010, un anumit număr de țări au fost obligate să aplice reduceri salariale care au vizat cadrele didactice și alți funcționari publici. În 2012, majoritatea țărilor și-au menținut măsurile privind finanțarea mecanismelor de sprijin pentru elevi și studenți și/sau familiile acestora. Dintre țările pentru care sunt date disponibile, numai Spania (buget central), Cipru și Portugalia au raportat o scădere a finanțării tuturor programelor disponibile de sprijinire a persoanelor din educație. Orice subutilizare de fonduri din prezent va avea în mod inevitabil consecințe grave pe termen mediu și lung asupra evantaiului de competențe ale Europei.

În timp ce marja de manevră poate fi mai mare pentru anumite state membre, toate se confruntă cu aceeași dublă provocare: să acorde prioritate investițiilor publice în sectorul educației și al formării profesionale și să identifice modalități mai eficiente de utilizare a resurselor financiare disponibile, ceea ce ar putea conduce la reforme structurale în special ale sistemelor de învățământ. Principala pârghie pentru creșterea eficienței investițiilor în educație și formare profesională este sporirea calității serviciilor și concentrarea pe prevenirea eșecului școlar. Din ce în ce mai mult, statele membre elaborează modele de repartizare a costurilor între diferiți parteneri implicați în procesul educațional – stat, întreprinderi și

²¹http://ec.europa.eu/euraxess/pdf/research_policies/către_o_european_framework_for_research_cariere_final.pdf

persoane fizice, fundații și absolvenți – investițiile publice contribuind la încurajarea cofinanțării din partea sectorului privat.

... și ar trebui să se pună accentul pe maximizarea investițiilor eficiente la toate nivelurile de educație ...

O prioritate pentru o utilizare mai eficientă a fondurilor ar trebui să fie acordată etapelor mai timpurii ale învățământului pentru a preveni eșecul școlar timpuriu și consecințele sale la maturitate (rezultate școlare, ratele de ocupare a forței de muncă, câștiguri salariale, prevenirea infracțiunilor, sănătate etc.)²². Furnizarea de servicii de educație de înaltă calitate și la un preț decent pentru copiii preșcolari prezintă avantaje, în special pentru grupurile dezavantajate din punct de vedere social. Deși țările au investit mai mult începând cu anul 2000 în domeniul învățământului preșcolar și școlar, investițiile publice pe cap de locuitor pentru perioada preșcolară sunt încă mai scăzute decât pentru orice altă etapă a educației.

De asemenea, investițiile publice în învățământul școlar ar trebui să fie menținute, dar guvernele trebuie să caute modalități de a realiza mai mult cu aceste resurse. Se poate obține o mai mare rentabilitate a investițiilor printr-o recrutare mai eficientă a cadrelor didactice, prin fidelizarea acestora și acordarea de sprijin profesional pentru aceștia (aspecte menționate la secțiunea 2.2).

... cu repartizarea costurilor aferente VET și învățământului superior ca opțiune pentru a contribui la atingerea acestui obiectiv

Beneficiile publice și private pentru VET, învățământul superior și învățământul pentru adulți sunt considerabile²³. În cazul sistemelor consacrate de VET în alternanță, întreprinderile obțin profituri pe termen lung, chiar și în cazul în care costurile pentru stagii pot depăși, într-o primă fază, veniturile directe ale societății generate de munca ucenicului. Pentru a stimula oferta de programe de ucenicie, fondurile publice ar trebui să fie direcționate în special către sectoarele ce înregistrează o creștere a cererii de forță de muncă. Întreprinderile, pe de altă parte, ar trebui să-și crească investițiile în VET inițial, în special prin implicare în programele de formare alternativă, dar și prin furnizarea de echipamente adecvate școlilor.

VET continuu poate aduce angajatorilor câștiguri private substanțiale și o creștere a productivității. Cu toate acestea, studiile efectuate arată că este posibil ca instrumentele actuale de finanțare publică (conturi individuale de învățare, subvenții pentru formare profesională, etc.) să nu fie eficient orientate, având în vedere că dispozițiile au tendința de a favoriza participarea lucrătorilor cu un nivel înalt de calificare și câștigurile private ridicate pe care le generează. Finanțarea publică în acest domeniu trebuie să fie evaluată cu atenție și să se concentreze pe creșterea nivelului de participare la noi cursuri de formare profesională, în special a categoriilor sociale defavorizate. De asemenea, responsabilitate publică crește în perioadele de restructurare economică. Trebuie introduse la o scară mai largă mecanisme de repartizare între angajatori a sarcinii financiare aferente formării, cum ar fi fondurile de formare sectoriale.

În ceea ce privește învățământul superior, este bine cunoscut că investițiile pot genera beneficii substanțiale la nivel individual cât și pentru societate în ansamblu²⁴. Se întâlnesc

²² A se vedea Eurydice (urmează), Tendințe recente în finanțarea publică a educației în Europa

²³ A se vedea OCDE, O privire de ansamblu asupra educației 2012

²⁴ A se vedea OCDE, Educația astăzi, 29 iunie 2012

diferite modele de finanțare în diferite state membre, cu un număr tot mai mare de țări care introduc din ce în ce mai mult mecanisme de repartizare a costurilor în sistemul de învățământ superior, pentru a face față creșterii numărului de studenți și presiunii pentru constrângeri bugetare. Deși alegerea celui mai adecvat mecanism de finanțare reprezintă prerogativa fiecărui stat membru, considerațiile privind eficiența ar trebui să meargă mână în mână cu preocupările legate de echitate și acces la educație. Gradul în care studenții sau alții contribuie direct la acoperirea costurilor aferente studiilor lor²⁵ și, în general, efectele repartizării costurilor reprezintă un subiect de dezbatere și merită să fie argumentate prin cercetări și analize suplimentare.

În sfârșit, în contextul diminuării resurselor, guvernele trebuie, de asemenea, să utilizeze în mod eficient fondurile structurale disponibile, în special Fondul social european. Mai multe țări au realocat recent fonduri considerabile aferente perioadei de programare 2007-2013 către prioritățile principale în materie de educație și formare profesională. Pentru perioada 2014-2020, este nevoie de concentrarea resurselor și stabilirea priorităților pentru susținerea investițiilor în educație și în infrastructura aferentă. Propunerea de program Erasmus pentru toți pentru perioada 2014-2020, va sprijini, de asemenea, inițiative transnaționale în aceste domenii prin acțiuni de mobilitate, cooperare și de sprijinire în materie de politici.

Parteneriate

Parteneriatele pot oferi o platformă pentru identificarea competențelor „potrivite” - în cazul în care sunt sprijinite în mod activ

Parteneriatele între instituții publice și private nu reprezintă doar o sursă de finanțare a învățământului, ci și o sursă de învățare reciprocă, de elaborare și punere în aplicare de politici comune. Parteneriatele reprezintă o ocazie de a elabora programe privind competențele în mod direct, inovator și durabil și de a include părțile direct implicate în furnizarea, punerea în aplicare și actualizarea competențelor specifice. Acestea pot face legătura între diferite domenii de politică, subsectoare de educație și formare profesională, actori din sectorul public și privat, și diferite niveluri de guvernare²⁶.

În domeniul educației și formării profesionale, o abordare bazată mai mult pe parteneriate presupune elaborarea mai activă a unor strategii în materie de competențe, mai degrabă decât un simplu rol de „furnizor”. Pentru a fi durabile, parteneriatele trebuie să se bazeze pe obiective clare și ar trebui să fie incluse în mod sistematic în abordarea politicii în domeniu. Acestea trebuie să implice toate părțile interesate, inclusiv reprezentanți ai organizațiilor cadrelor didactice, ai partenerilor sociali și ai organizațiilor studențești.

Abordarea bazată pe parteneriat constituie un factor cheie al reușitei programelor privind Garanția pentru tineret (a se vedea viitorul pachet de măsuri privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor). Instituțiile de învățământ și de formare profesională trebuie să ia parte la un efort concertat alături de alte părți interesate pentru a introduce astfel de programe complexe.

²⁵ A se vedea Eurydice (2012), *National student fee and support systems 2011/2012* (Sistemele naționale de taxe de școlarizare și programe de sprijinire a studenților)

²⁶ Pentru practicile în statele membre a se vedea documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind parteneriatele și parcursuri flexibile pentru dezvoltarea competențelor pe parcursul vieții

La nivelul UE sunt promovate diferite forme de parteneriat. Comunitățile de cunoaștere și inovare (CCI), sprijinite de Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT), reunesc educația, cercetarea și întreprinderile pentru a aborda dezvoltarea competențelor într-un mod foarte integrat în concordanță cu necesitățile și provocările actorilor economici relevanți. Un alt exemplu, specific unui anumit sector, este marea coalitie pentru promovarea locurilor de muncă în sectorul TIC. Coalitia va reuni reprezentanți ai industriei, angajatorilor, educației și guvernelor pentru a aborda lipsa de personal calificat în sectorul TIC.

Propunerea de program de finanțare Erasmus pentru toți va oferi, de asemenea, un imbold parteneriatelor. Se va acorda sprijin alianțelor cunoașterii pentru ca acestea să introducă un set cuprinzător de activități care să stimuleze utilizarea în comun, schimbul și fluxul de cunoștințe între instituțiile de învățământ superior și întreprinderi. Acestea vizează promovarea excelenței și a inovării și elaborarea unor noi programe de învățământ multidisciplinare, care să promoveze competențe precum spiritul antreprenorial și rezolvarea problemelor în timp real și gândirea creativă. În domeniul VET, se vor aloca fonduri alianțelor pentru competențe sectoriale, care reunesc instituții de formare profesională, întreprinderi și organizații profesionale, în vederea elaborării unor programe de învățământ și programe de formare profesională. Atât alianța cunoașterii cât și cea a competențelor vor beneficia de activitățile în curs ale partenerilor sociali vizând identificarea necesităților de competențe sectoriale, inclusiv la nivelul UE prin consiliile de competențe sectoriale europene.

3 PRIORITĂȚI PENTRU STATELE MEMBRE

Caracterul divers și urgent al provocărilor cu care se confruntă statele membre necesită utilizarea unor instrumente diferite, puse în aplicare la momente de timp diferite, și este necesară o acțiune comună atât din partea domeniului educației, cât și din partea pieței forței de muncă. Eforturile de stimulare a ofertei de competențe relevante și de înaltă calitate trebuie să meargă mână în mână cu acțiuni specifice în vederea facilitării trecerii de la învățare la experiența la locul de muncă, a diminuării obstacolelor din calea mobilității și a îmbunătățirii funcționării pieței forței de muncă, astfel încât tinerii să aibă un acces mai larg la oportunități de angajare.

Viitorul **pachet de măsuri privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor** va îndemna statele membre să-și intensifice eforturile în domeniul formării la locul de muncă, al mobilităților și al stagiilor și să promoveze parteneriatele (inclusiv educația) care sprijină punerea în aplicare a garanțiilor pentru tineret ca răspuns imediat la criza șomajului în rândul tinerilor.

În conformitate cu acțiunile propuse în 2012 prin recomandările specifice fiecărei țări, Comisia Europeană invită statele membre să accelereze reformele educaționale de combatere a șomajului în rândul tinerilor și să stimuleze oferta de competențe prin următoarele acțiuni:

1. **Promovarea excelenței în învățământ profesional și tehnic (VET).** Acțiunile-cheie cuprind elaborarea unor sisteme de VET în alternanță de înaltă calitate, în funcție de circumstanțele naționale, alinierea politicilor privind VET la strategiile de dezvoltare economică regională/locale, și anume specializarea inteligentă, introducerea permeabilității cu alte oferte educaționale, introducerea unor programe de calificare de

scurtă durată de nivel terțiar (2 ani), care să vizeze domeniile identificate ca fiind caracterizate prin lipsă de personal calificat și potențial de creștere, precum TIC, asistență medicală, sectoarele ecologice, și consolidarea parteneriatelor locale, naționale și internaționale și a rețelelor între întreprinderi, în special IMM-uri și furnizorii de VET.

2. **Îmbunătățirea rezultatelor grupurilor de elevi cu risc ridicat de părăsire timpurie a școlii și cu un nivel scăzut de competențe de bază.** Acțiunile-cheie cuprind introducerea serviciilor de educație și îngrijire a copiilor preșcolari, de înaltă calitate și accesibile, consolidarea învățării competențelor de bază, precum competențele de citire și scriere, competențele numerice, competențele de bază de matematică și științe, depistarea precoce a persoanelor cu nivel scăzut de competențe de bază în toate fazele perioadei de școlarizare și acordarea de asistență personalizată, precum și punerea în aplicare a unor strategii bazate pe elemente concrete privind reducerea nivelului de părăsire timpurie a școlii.
3. **Consolidarea ofertei de competențe transversale care sporesc șansele de angajare, precum inițiativa antreprenorială, competențele digitale și limbile străine.** Acțiunile-cheie cuprind adoptarea unor măsuri vizând introducerea competențelor transversale în toate programele de învățământ din primii ani de școlarizare până la învățământul superior, utilizând abordări pedagogice inovatoare și centrate pe student, și elaborarea unor instrumente de evaluare prin care nivelurile de competență pot fi estimate și evaluate în mod eficient. Toți tinerii ar trebui să beneficieze de cel puțin o experiență antreprenorială practică înainte de încheierea ciclului obligatoriu de învățământ.
4. **Reducerea numărului de adulți slab calificați.** Acțiuni-cheie sunt stabilirea obiectivelor și a strategiilor naționale, sporirea stimulentele pentru formarea adulților de către întreprinderi, validarea aptitudinilor și a competențelor dobândite în afara sistemului de educație formală, și crearea unor puncte de acces (ghișee unice), care să cuprindă diferite servicii de învățare pe tot parcursul vieții precum validarea și orientarea profesională, oferind cursanților servicii de învățare individuale adaptate.
5. **Intensificarea utilizării învățării bazate pe TIC și a accesului la OER de înaltă calitate.** Acțiuni-cheie sunt modernizarea infrastructurii TIC a școlilor, sprijinirea predării și a practicilor de evaluare bazate pe TIC, promovarea transparenței în privința drepturilor și obligațiilor utilizatorilor de conținut digital, instituirea unor mecanisme pentru validarea și recunoașterea aptitudinilor și a competențelor dobândite prin intermediul OER și sprijinirea instituțiilor de învățământ și formare profesională în demersul de adaptare a modelelor lor de afaceri la apariția OER.
6. **Revizuirea și consolidarea profilului profesional al tuturor profesiilor didactice** (profesorii de la toate nivelurile, directori de unități de învățământ, formatori de profesori). Acțiunile-cheie sunt analizarea eficienței precum și a calității academice și pedagogice a educației inițiale a cadrelor didactice, introducerea unor sisteme coerente și dispunând de resurse adecvate pentru recrutarea, selecția, integrarea și dezvoltarea profesională a personalului didactic pe baza competențelor necesare clar definite pentru fiecare etapă a carierei de cadru didactic, precum și pentru sporirea competențelor digitale ale cadrelor didactice.

Punerea în aplicare a acestor reforme nu va fi încununată de succes fără creșterea eficienței finanțării în domeniul educației. Pentru a aborda această provocare complexă, **Comisia invită**

statele membre să stimuleze dezbateri naționale privind modalitățile de furnizare a unor mecanisme de finanțare durabilă, menite să sporească stabilitatea și eficiența, sprijinul îndreptându-se către cei care au tendința de a participa mai puțin. Printre acestea, trebuie să se acorde o atenție deosebită elaborării unor sisteme de finanțare pentru VET și pentru învățământul pentru adulți prin împărțirea responsabilității între autoritățile publice, întreprinderi și contribuții individuale corespunzătoare (de exemplu, fondurile de formare sectoriale, contribuțiile pentru formarea profesională, etc.), în vederea atragerii societăților mari și a IMM-urilor pentru a furniza programe de formare la locul de muncă în cadrul VET.

4. COORDONARE ȘI CONTRIBUȚII LA NIVEL EUROPEAN

Deși responsabilitatea și instrumentele necesare pentru abordarea aspectele identificate în prezenta comunicare revin statelor membre, reformele ambițioase necesare implică un efort comun susținut din partea UE și a statelor membre. La nivelul UE, se va acorda, de asemenea, atenție imediată următoarelor **acțiuni-cheie**:

1. Consolidarea particularităților tematice specifice fiecărei țări și a sprijinului acordat statelor membre în eforturile lor de a pune în aplicare prioritățile identificate prin:

- monitorizarea progreselor înregistrate în fiecare stat membru în contextul următorului semestru european și introducerea rezultatelor acestei evaluări de țară în pregătirea proiectelor de **recomandări specifice fiecărei țări** pentru 2013;
- consolidarea bazei analitice a monitorizării de țară i) printr-o evaluare *inter pares* periodică în cadrul metodei deschise de coordonare în domeniul educației și formării, și ii) printr-un cadru de cooperare între Comisia Europeană și OCDE în domeniul politicilor în materie de competențe. În acest context, va fi lansat **portal public „Educația și evaluarea online a competențelor”** în toamna anului 2013, permițând persoanelor fizice și întreprinderilor, folosind metodologia PIAAC, să compare competențele cu cele ale altor utilizatori; iii) monitorizarea sporită a criteriilor de referință în domeniul educației și formării profesionale, inclusiv **un nou criteriu de referință privind predarea limbilor străine**, după cum s-a arătat în documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind limbile străine.

2. Accelerarea îmbunătățirii programelor de formare la locul de muncă, în special prin constituirea unei alianțe a programelor de ucenicie la nivelul UE (a se vedea, de asemenea, viitorul pachet de măsuri privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor). Ca prim pas, Comisia va sprijini un memorandum privind cooperarea europeană în domeniul învățământului profesional și tehnic, care să reunească o serie de state membre care să învețe din abordări și programe de succes.

3. Crearea unui spațiu european pentru competențe și calificări pentru a promova o mai mare convergență între instrumentele privind transparența și recunoașterea la nivelul UE astfel încât competențele și calificările să poată fi recunoscute mai ușor la nivel transfrontalier, pe baza unor evaluări continue și urmând abordarea bazată pe rezultatele învățării.

- 4. Finanțarea educației pentru creștere economică** în vederea consolidării angajamentului de a avea o forță de muncă calificată, care urmează constant cursuri de formare profesională și de recalificare, prin:
- acțiuni de monitorizare întreprinse de statele membre, care să acorde prioritate cheltuielilor care favorizează creșterea economică, și elaborarea unui cadru bazat pe elemente concrete pentru a analiza eficiența cheltuielilor publice pentru educație și formare profesională de calitate;
 - inițierea, pentru prima dată la nivelul UE, a unei dezbateri cu părțile interesate relevante cu privire la beneficiile investițiilor în diferitele sectoare ale educației și formării profesionale (învățământul profesional și tehnic, învățământul pentru adulți, învățământul superior) și la modalități de creștere a eficienței cheltuielilor;
 - explorarea, împreună cu partenerii sociali la nivel UE, a opțiunilor pentru o creștere semnificativă a nivelului ofertei de formare profesională pentru adulții care lucrează în întreprinderi, în vederea reconversiei profesionale și a îmbunătățirii calificărilor existente ale forței de muncă. Această consultare va avea loc după consultările privind cadrul de calitate pentru stagii, care sunt în curs, pentru a ține seama pe deplin de rezultatele acestora.
- 5. Analizarea impactului sprijinului acordat de UE pentru extinderea accesului la OER și la TIC, instituirea unor parametri de calitate și a unor procese de certificare pentru OER, dezvoltarea practicilor de predare bazate pe TIC și crearea unei dimensiuni UE pentru educația online. Rezultatele acestor lucrări pregătitoare vor deschide calea către o nouă inițiativă europeană privind „deschiderea educației”.**
- 6. Acțiuni privind educația antreprenorială** pentru a include: publicarea de orientări privind politicile în domeniul educației antreprenoriale în 2013; elaborarea, împreună cu OCDE, a unui cadru orientativ pentru instituțiile de educație antreprenorială; și dezvoltarea unor instrumente pentru monitorizarea evoluției și a dobândirii competențelor antreprenoriale.
- 7. Parteneriate între educație, întreprinderi și cercetare**, cum ar fi alianțele cunoașterii, alianțele competențelor sectoriale și acțiunile de parteneriat din cadrul programului Marie Skłodowska-Curie, vor fi promovate prin intermediul programului Erasmus pentru toți propus pentru perioada 2014-2020 și Orizont 2020, pentru a aduce sistemele de educație și formare profesională mai aproape de nevoile întreprinderilor, în special ale IMM-urilor.

5. CONCLUZII

Europa va reveni la creștere economică doar prin sporirea productivității și a ofertei de lucrători cu un nivel înalt de calificare, iar reforma sistemelor de educație și formare profesională este esențială pentru atingerea acestui obiectiv. Prezenta comunicare și analiza națională prezentată în documentele de lucru anexate ale serviciilor Comisiei sunt menite să încurajeze guvernele naționale, instituțiile de învățământ și de formare profesională, cadrele

didactice, întreprinderile și alți parteneri, să lucreze împreună în vederea accelerării reformelor, în conformitate cu circumstanțele naționale. La nivel național, statele membre sunt acum invitate să își continue reflecțiile cu privire la acest document în cadrul unor dezbateri cu parlamentele naționale și cu părțile interesate relevante pentru a continua cu hotărâre reformele.

Comisia se va asigura că această contribuție a educației și a investițiilor în competențe în vederea creșterii economice și a ocupării forței de muncă se reflectă pe deplin în cadrul semestrului european. Aceasta va folosi platforme europene de dialog cum ar fi metoda deschisă de coordonare în domeniul educației și formării, procesul de la Bologna pentru învățământul superior și procesul de la Copenhaga pentru VET, precum și instrumentele de finanțare, pentru a sublinia caracterul urgent al priorităților identificate în prezenta comunicare.